

Udo Margna

18.11.1934–17.05.2019

Udo Margna sündis 18. novembril 1934. aastal Viljandis. 1952. aastal lõpetas ta Viljandi 2. keskkooli ning astus Tartu ülikooli arstiteaduskonda farmaatsia erialale, mille lõpetas 1957. aastal proviisori kutsega. Seejärel sai ta koos kursusekaaslasest abikaasaga suunamise Muhu saarele, kus töötas sealse apteegi juhatajana veidi üle kahe aasta.

1959. aastal astus Udo Margna TA eksperimentaalbioloogia instituudi (EBI) poolt avatud aspirantuuri taimebiokeemia alal ning see sai tema teadlaskarjääri alguseks. Bioloogiakandidaadi väitekirja, mille teaduslikud tulemused võimaldavad paremini mõista taimedes toimivate ainevahetusprotsesside omavahelisi seoseid ning selle alusel kavandada meetodeid taimede kasvu ja arengu suunamiseks, kaitses ta 1963. aastal Gruusia TA botaanika instituudi juures. Udo Margna edasine tegevus teadlasena kulges enam kui 30 aasta jooksul EBI katuse all Harkus, kus ta töötas erinevatel ametikohtadel nooremteadurist peateaduri ja laboratooriumi juhatajani. Aastatel 1967–1987 oli ta EBI teadusdirektor.

1987. aastal valiti Udo Margna Eesti teaduste akadeemia liikmeks taimefüsioloogia ja -biokeemia alal. Aastatel 1990–2000 oli ta akadeemia peasekretär.

Udo Margna teadusuuringute eesmärgiks oli flavonoidide biosünteesi metaboolse tausta ja regulatsioonimehhanismide väljaselgitamine. Tema avaldatud teaduspublikatsioonide hulgas on ka kuus monograafiat ja õpikut, neist viimane – „Fütoterapia. Ravimine taimedega“ – ilmus 2014. aastal. Tema juhendamisel on kaitsnud 7 doktori- ja magistritööd. Enam kui 25 aastat tegutses Udo Margna erakorralise professori, teadusnõuniku ja külalislektorina Tartu ülikoolis, Tallinna ülikoolis ja Eesti maaülikoolis. 1994. aastal oli ta külalisprofessoriks Münsteri ülikoolis Saksamaal. Aastatel 2000–2008 töötas akadeemik Margna Tallinna tervishoiu kõrgkoolis farmaatsia õppejõu ning õppetooli juhatajana ning kuni 2018. aastani erakorralise lektorina.

1987. aastal autasustati Udo Margnat Eesti teaduste akadeemia medaliga. 1998. aastal pälvis ta Karl Ernst von Baeri mälestusmedali väljapaistvate saavutuste eest elu- ja maateaduste alal ning apteekrite liidu aastapreemia pikaajalise teadustegevuse eest. 2006. aastal autasustati teda Valgetähe IV klassi teenetemärgiga. 2014. aastal anti Udo Margnale üle Eesti akadeemilise farmaatsia seltsi tunnustus.

NIMI	Udo Margna
TEADUSALA	Taimefüsioloogia ja -biokeemia
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Flavonoidide biosünteesi metaboolne taust ja regulatsioonimehhanismid
VALIMISAEG	25. november 1987
AKADEEMIA OSAKOND	Bioloogia, geoloogia ja keemia osakond
SÜNNIAEG ja -KOHT	18. november 1934 Viljandi
PEREKONNASEIS	Abielus, kaks tütart
TÖÖKOHT	pensionär
HARIDUS	1952 Viljandi II Keskkool 1957 Tartu Ülikool
TEADUSKRAAD	1963 bioloogiakandidaat, Eesti Teaduste Akadeemia juures, teema: "Влияние различных подвоев на комплекс полифенольных соединений в привое сливы" 1984 bioloogiadoktor, Gruusia TA Botaanika Instituudi juures, teema: "Образование флавоноидов в растениях: взаимосвязь с основным обменом, регуляция и биологическое значение"
TEENISTUSKÄIK	1957–1959 Muhu apteegi juhataja 1959–1990 Eesti TA Eksperimentaalbioloogia Instituut: 1959–1962 aspirant 1962–1964 nooremteadur 1964–1965 teadussekretär 1966–1967 vanemteadur 1967–1987 teadudirektor 1987–1990 peateadur 1967–1990 taimede sekundaarainevahetuse labori juhataja 1990–1999 Eesti Teaduste Akadeemia peasekretär 2000–2003 Tallinna Pedagoogikaülikooli teadusnõunik 2001–2005 Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli (kuni 2005 Tallinna Meditsiinikool) farmaatsia õppejõud 2005–2008 samas õppetooli juhataja-lektor 2008–2018 samas erakorraline lektor
TUNNUSTUSED	1987 Eesti Teaduste Akadeemia medal 1998 Karl Ernst von Baeri mälestusmedal 1998 Eesti Apteekrite Liidu aastapreemia pikaajalise teadustegevuse eest 2006 Valgetähe IV klassi teenetemärk 2016 Tallinna tervishoiu kõrgkooli farmaatsia õppe mikroskoopia labor nimetati akadeemik Udo Margna nimeliseks mikroskoopia laboriks
TEADUS- ORGANISATSIOONILINE ja ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS	EESTIS: 1962–... Eesti Looduseuurijate Seltsi liige 1962–1992 Eesti Biokeemia Seltsi liige 1989–1993 Eesti Taimefüsioloogide Seltsi ellukutsuja ja esimene esimees, aseesimees MUJAL: 1978–... Polüfenolistide Rahvusvahelise Ühenduse "Groupe Polyphenols" liige

1988–... Euroopa Taimefüsioloogide Seltsi liige
1996–1999 Balti Assamblee kirjandus-, kunsti- ja teaduspreemiate rahvusliku žürii esimees

TEGEVUS TEADUSLIKE
VÄLJAANNETE
TOIMTUSTES

EESTIS:
1970–... *Eesti TA Toimetised. Bioloogia. Ökoloogia* toimetuskolleegiumi liige,
1992-1994 ja alates 2001. a esimees

MUJAL: ei ole

JUHENDAMISEL
KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud):

Оттер М.-Х. 1968. Взаимосвязь между образованием антоциановых пигментов и азотным обменом в проростках гречихи (*Fagopyrum esculentum* Moench). Eesti TA bioilooiateaduste kaitsmisnõukogu, Tartu.

Халлоп Л.Э. 1970. Светозависимость образования антоцианов рутина и гликофлавонов в проростках гречихи. Eesti TA bioloogiateaduste kaitsmisnõukogu, Tartu.

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv): 5

BAKALAUREUSETÖÖD (ainult juhendatute arv): 12

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID: üle 120

HOBID

Orienteerumissport